

JORDI SAVALL HESPÈRION XXI

08.08.20
AUDITORI ESPAI TER

40
FESTIVAL
DE
TORROELLA
DE
MONTGRÍ

JORDI SAVALL HESPÈRION XXI

08.08.20
AUDITORI ESPAI TER

ORIENT – OCCIDENT Diàleg de les Ànimes

Diàleg entre les músiques instrumentals de l'antiga Hispània cristiana, jueva i musulmana, de la Itàlia medieval i de les músiques del Marroc, Israel, Afganistan, Pèrsia, Armènia i de l'antic Imperi Otomà

Alba (Castelló / Berber)
Erotókritos – Dansa bizantina
Nastaran (Naghma instr.) – Tradicional (Afganistan)
Azat astvatsn & Ter kedzo (Oda a la llibertat) – Tradicional (Armènia)
Koniali – Cançó i dansa turca i grega

El Rey Nimrod – Tradicional sefardita (Istanbul)
La Quarte Estampie Royal – Le Manuscrit du Roi (París, s. XIII)
Lamento di Tristano – Trecento mss. (Itàlia, s. XIII)
Makām-i Uzzāl Sakīl «Turna» Semâ'î – Mss. D. Cantemir (324)

Rotundellus (CSM 105) – Alfons X el Savi
Menk kadj tohmi – Tradicional (Armènia)
Kevokê – Tradicional kurda (Síria)
Paxarico tu te llamas – Tradicional sefardita (Sarajevo)
Hermosa muchachica – Tradicional sefardita (Jerusalem)

Makām-i Hüseyinî Sakīl-i Ağa Rızā – Mss. D. Cantemir (89)
Chahamezrab – Anònim (Persia)
Alagyeaz & Khnki tsar – Tradicional (Armènia)
Saltarello – Trecento mss. (Itàlia, s. XIII)

CONCERT SENSE PAUSA
DURADA APROXIMADA: 70 MINUTS

HESPÈRION XXI

Jordi Savall Lira d'arc, rabec & rebab
Moslem Rahal Ney
Dimitri Psonis Oud, santur & morisca
Pedro Estevan Percussions

UN DIÀLEG DE LES ÀNIMES

Escoltar aquestes músiques d'Orient i Occident, subtilment aplegades per Jordi Savall, no és pas una experiència qualsevol. Perquè a l'emoció estètica s'hi ajunta un sentiment encara més intens, aquell que et fa sentir partícip, com per art d'encantament, d'una humanitat reconciliada.

**«De sobte descobrim,
o redescobrim, que les
civilitzacions que ens
semblaven allunyades
les unes de les altres, i
fins i tot enemigues, són
sorprenentment còmplices»**

Aquesta humanitat, no ha perdut alguna cosa de la seva pròpia ànima a partir de la segona meitat del segle XV, quan Sefarad i l'Àndalus moren simultàniament quaranta anys després de l'esfondrament de Bizanci? Entre l'Orient i l'Occident, s'han destruït passarel·les mentals i espirituals que d'aleshores ençà mai ningú ha reparat. La Mediterrània ha deixat de ser mar nodridora situada al centre del nostre univers cultural per no ser sinó un camp de batalla, una barrera.

Avui dia, la nostra mar comuna és l'indret on es dreça la muralla invisible que parteix el planeta entre el Nord espantat i el Sud desesperat; i entre les comunitats planetàries que han pres l'habitud de malfiar-se de «l'Altre», i de separar-se'n. El món àrab i el món jueu semblen haver oblidat llur fecund parentesc d'altres temps; l'Orient musulmà i l'Occident de tradició cristiana semblen closos en una confrontació sense sortida.

Per tornar a donar a la nostra humanitat desorientada alguns senyals d'esperança cal anar més enllà d'un diàleg de les cultures i de les creences, cal anar vers un diàleg de les ànimes. Aquest és, en aquest inici del segle XXI, la missió irremplaçable de l'art. I és just això el que precisament constatem quan escoltem aquestes músiques magnífiques vingudes d'èpoques i terres diverses. De sobte descobrim, o redescobrim, que les civilitzacions que ens semblaven allunyades les unes de les altres, i fins i tot enemigues, són sorprenentment còmplices.

Al llarg d'aquest viatge en el temps i en l'espai, a cada instant ens preguntem si els conflictes als quals estem acostumats no són pas falsos, finalment, i si la veritat dels homes i de les cultures no resideix més aviat en aquest diàleg d'instruments, d'acords, de cadències, de gestos i bufades. Aleshores puja en nosaltres un sentiment de joia profunda, nascuda d'un acte de fe: la diversitat no és forçosament un preludi a l'adversitat; les nostres cultures no estan envoltades de mampares estanques; el nostre món no està condemnat a dissensions interminables; encara pot salvar-se...

No és aquesta, de fet, des del començament de l'aventura humana, la primera raó de ser de l'art?

AMIN MAALOUF

Traducció: Manuel Forcano

JORDI SAVALL

HESPÈRION XXI

Jordi Savall és una de les personalitats musicals més polivalents de la seva generació. Fa més de cinquanta anys que dona a conèixer al món meravelles musicals abandonades en la foscor de la indiferència i de l'oblit. Dedicat a la recerca d'aquestes músiques antigues, les llegeix i les interpreta amb la seva viola de gamba, o com a director. Les seves activitats com a concertista, pedagog, investigador i creador de nous projectes, tant musicals com culturals, el situen entre els principals artífexs del fenomen de valorització de la música històrica. És fundador, juntament amb Montserrat Figueras, dels grups musicals Hespèrion XXI (1974), La Capella Reial de Catalunya (1987) i Le Concert des Nations (1989).

Al llarg de la seva carrera ha enregistrat i editat més de 230 discos de repertoris de música medieval, renaixentista, barroca i del classicisme, amb una especial atenció al patrimoni musical hispànic i mediterrani, que ha estat mereixedora de moltes distincions.

La seva fecunda carrera musical ha rebut les més altes distincions nacionals i internacionals, d'entre les quals cal destacar el títol de Doctor Honoris Causa de les Universitats d'Évora (Portugal), de Barcelona, de Lovaina (Bèlgica), de Basilea (Suïssa) i d'Utrecht (Països Baixos), la insígnia *Chevalier* de la Legió d'Honor de la República francesa, el Premi Internacional de Música per la Pau del Ministeri de Cultura i Ciència de la Baixa Saxònia, la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya, el premi Helena Vaz da Silva i el prestigiós Premi Léonie Sonning, considerat el premi Nobel de la música.

Jordi Savall va actuar per primera vegada al Festival de Torroella de Montgrí en l'edició de 2001 i hi va tornar en la de 2002, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 i 2019.

Web: www.fundaciocima.org
Facebook: @JordiSavallOfficialPage
Twitter: @FundacioCIMA

Amb un repertori que va des del segle X fins al segle XVIII, Hespèrion XXI cerca nous punts d'unió entre Orient i Occident amb una clara voluntat integradora i de recuperació del patrimoni musical internacional, especialment de l'àmbit mediterrani i amb connexió amb les músiques del Nou Món americà.

L'any 1974, a Basilea, Jordi Savall i Montserrat Figueras, juntament amb Lorenzo Alpert i Hopkinson Smith van fundar el grup Hespèrion XX, un conjunt de música antiga que pretenia recuperar i difondre el ric repertori musical anterior al segle XIX a partir de noves premisses: els criteris històrics i els instruments originals. Hespèrion XX, a partir de l'any 2000, canvia la denominació per Hespèrion XXI.

Hespèrion XXI és una referència ineludible per comprendre l'evolució de la música en el període que va des de l'Edat mitjana fins al Barroc. La seva tasca de recuperació d'obres, instruments i documents inèdits té un doble valor incalculable: d'una banda, el rigorós treball de recerca aporta noves dades i interpretacions sobre els coneixements històrics d'una època, i de l'altra, l'exquisida qualitat de les interpretacions posa a l'abast la possibilitat de gaudir de la delicadesa estètica i espiritual pròpia de les obres d'aquell temps.

El repertori d'Hespèrion XXI inclou, entre d'altres, obres del repertori sefardita, romances castellans, peces del Segle d'Or Espanyol i de l'Europa de les Nacions. Alguns dels seus programes de concerts més celebrats han estat *Les Cantigues de Santa Maria d'Alfons X El Savi*, *La Diàspora Sefardí*, *les músiques de Jerusalem*, *d'Istanbul*, *d'Armènia* o *les Folias Criollas*. Amb més de 60 CD's publicats, la formació ofereix concerts arreu del món i és habitual en els grans festivals de música antiga.

Hespèrion XXI va actuar per primera vegada al Festival de Torroella de Montgrí en l'edició de 2013 i hi va tornar en la de 2015 i 2017.

PROPER CONCERTS

Dissabte 15 d'agost
22 h Espai Ter

GLI INCOGNITI
Il teatro alla moda

Obres de Vivaldi

Dimarts 18 d'agost
22 h Espai Ter

LOCUM CONGREGATIO

Monogràfic de Beethoven

40è Festival de Torroella de Montgrí
Facebook: @FestivalTorroelladeMontgri
Twitter: @Fest_Torroella
Instagram: @festivaldetorroella
#FestivalTorroella

www.festivaldetorroella.cat

**40è FESTIVAL DE
TORROELLA 20/21**

 JM Torroella de Montgrí